

Projectvoorstel nieuw informatiecentrum Amelisweerd en Rhijnauwen *Van Vrienden van Amelisweerd - mei 2021*

Inleiding

De landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen zijn zeer geliefd onder Utrechters en andere omwonenden. De unieke natuurwaarden en cultuurhistorie maken het tot een gewilde recreatieplek wat in coronatijd nog eens extra duidelijk is geworden. In 2020 besloot het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) voor een flinke uitbreiding van de snelweg A27. Deze uitbreiding gaat ten koste van veel oude, monumentale bomen in het bos Amelisweerd. Het besluit raakt vele mensen, Utrechters en niet-Utrechters. Zo blijkt o.a. uit de recent gestarte petitie 'Snelweg A27 niet verbreden' die al 128.257 keer ondertekend is (stand d.d. 13.04.21). Vanuit allerlei verschillende hoeken worden acties tegen de verbreding georganiseerd waar telkens een enorme belangstelling voor is. Het leden- en donateurs aantal van de Vrienden van Amelisweerd is sinds begin 2021 toegenomen, van ca 65 naar 200 (al vanaf €10 kunnen mensen lid worden).

Waarom een informatiecentrum?

We merken een grote behoefte onder bezoekers en liefhebbers van de landgoederen naar meer informatie over de natuur- en cultuurhistorie van de landgoederen. Wat maakt de natuur en cultuur op deze plek zo bijzonder en hoe kunnen we deze beschermen, versterken? Maar ook heel praktisch: wat zijn bv mooie wandelingen en waar kun je parkeren? Er is al heel veel kennis aanwezig maar deze is tot nu toe nogal versnipperd.

Het is de wens van de vereniging 'Vrienden van Amelisweerd' om deze informatie te ontsluiten en voor iedereen toegankelijk te maken. Vandaar dit projectvoorstel om een informatiecentrum in te richten op het landgoed Oud Amelisweerd; bijvoorbeeld in het landhuis Oud Amelisweerd of in een van de ruimtes van het Koetshuis waar de Veldkeuken huist.

Dit project sluit direct aan bij de visie van de 'Vrienden van Amelisweerd': het versterken van de ecologische en cultuurhistorische waarden van de landgoederen (zie ook onze website www.vriendenvanamelisweerd voor informatie over de landgoederen). Het versterken van de waarden begint immers met goede, zorgvuldige kennisverzameling én -uitwisseling.

De 'Vrienden van Amelisweerd' willen de informatie aanbieden in een pand ter plekke. Dit informatiecentrum heeft succes en bestaansrecht wanneer met *alle relevante partijen* wordt samengewerkt zoals de gemeenten Utrecht en Bunnik, Stichting Stadsherstel, de Veldkeuken, Utrecht Natuurlijk etc. We denken hierbij ook aan de voormalige vrijwilligers van het inmiddels gesloten Museum Oud Amelisweerd. Mensen die dat informatiecentrum de afgelopen jaren al met plezier en toewijding gedraaid hebben (in het landhuis en in de hal van het Koetshuis/Veldkeuken).

Een informatiecentrum inrichten in deze tijd van toenemende digitalisering (2021) vraagt een heel andere invulling dan bijvoorbeeld 10 jaar geleden. Bezoekers komen steeds meer voor een beleving, voor digitale informatie, om inspiratie op te doen of uitleg te krijgen bij een

wandeling, voor spoken stories en andere creatieve uitingen. Onze wens is om hier met dit nieuwe centrum op moderne wijze invulling aan te geven.

Naast de aandacht voor de landgoederen, willen we oog hebben voor al het groen in Oost-Utrecht en de omliggende omgeving. Zo streven we naar samenwerking met landgoed Oostbroek (Utrechts Landschap) en met het Fort bij Vechten.

In 2020 is de evaluatie van de Toekomstvisie van de landgoederen in de gemeenteraad behandeld. In lijn met dit plan is door Wethouder Lot van Hooijdonk expliciet aangegeven dat het informatiecentrum op Amelisweerd aandacht behoeft.

Doelen informatiecentrum

Bij de hieronder genoemde doelen richten we ons op alle bezoekers: kinderen, jongeren én volwassenen. Uiteraard komen er voor de verschillende doelgroepen aangepaste programma's.

Wat is er te vinden in het informatiecentrum?

1. Informatie over de natuurwaarden van bos Amelisweerd.
2. Informatie over de cultuurhistorie van de landgoederen en monumenten.
3. Informatie over de voedselvoorziening op de landgoederen. De focus ligt op korte voedselketens, natuurinclusieve landbouw (fruitteelt, veeteelt, historische tuinderijen), innovatieve ontwikkelingen (Science Park).
4. Het belichten van de bijzondere betrokkenheid van burgers en vrijwilligers in en rond het landgoed:
 - a. Informatie over de mensen en hun bezigheden: Buurtschap, ondernemers, kunstenaars, wetenschappers en natuurdeskundigen;
 - b. "Mijn Amelisweerd", verhalen van mensen die actief verbonden zijn met het landgoed;
 - c. Informatie over de actiegeschiedenis en de mensen: over de acties tegen de aanleg en verbreding van de A27 en over Amelisweerd als magneet voor "duurzaam geïnspireerden" (ook ruimte voor partijen zoals 'Amelisweerd niet geasfalteerd').
5. Informatie over activiteiten:
Excursies, een up-to-date agenda, lezingen, open dagen, acties enz.

Hoe?

Het project verdelen we in twee onderdelen:

1. Een fysiek informatiecentrum, dus een (ruimte in een) pand ter plaatse. In dit centrum zijn:
 - mensen als aanspreekpunt en voor het geven van goede informatie en voor de verkoop;
 - een digitale tafel of een digitale wand (redelijke grootte zodat bezoekers delen kunnen aanraken) met foto's, films en een historisch verhaal met een tijdlijn;
 - een balie of een tafel; zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande materialen (recycling – circulair);
 - een beeldscherm, hangend aan de muur, waarop te zien zijn: allerlei evenementen, de excursies, de agenda enz.;
 - een wand met boeken, prentbriefkaarten, educatief materiaal, gratis leaflets met informatie over bijv. de excursies;
 - een vaste tentoonstelling, in relatie tot de landgoederen en omgeving en een wisselende, thematische, tentoonstelling;
 - een pinautomaat en/of kassapunt voor de betalingen.
 - een vertrekpunt voor de excursies.

2. Een digitaal informatiecentrum.

Dit kan een aparte website worden of een uitwerking op de website van 'Vrienden van Amelisweerd' met specifieke informatie voor mensen die zich verder willen verdiepen in de natuur- en cultuurhistorische waarden. Het fungeert ook als digitaal archief met kennis die geraadpleegd kan worden ten behoeve van het beheer. Er is al veel digitaal aanwezig in de vorm van onderzoeksrapporten. Deze informatie wordt op dit moment door een werkgroep binnen de Vrienden van Amelisweerd uitgezocht, opgeschoond en in een nieuw jasje aangeboden. Hierover volgt nog een apart projectvoorstel onder de noemer Amelisweerd Academie.

Randvoorwaarden/eisen

- Een centrale informatieruimte met voldoende plek om dit goed in te richten. Deze ruimte moet bij één van de hoofdingangen van het landgoed liggen en goed toegankelijk zijn, ook voor mensen met een beperking.
- Voldoende vrijwilligers, het liefst op dagelijkse basis.
- Een betaalde part time coördinator.
- Samenwerking, op regelmatige basis, met de gemeenten Utrecht en Bunnik is essentieel voor het slagen van het project.

Voorgesteld tijdsplan en financiële middelen

Tijdsplan:

- november 2021 is een fysieke locatie gekozen
- maart 2022 is een beslissing genomen over de inrichtingsmogelijkheden en is een budget toegekend door de gemeente Utrecht en Bunnik
- mei 2022 is een coördinator aangetrokken
- voorjaar – winter 2022 wordt gewerkt aan de inrichting van het centrum
- maart 2023 wordt het fysieke centrum in gebruik genomen

Budget nodig voor:

- Part-time medewerker (zou ook een gedeelde functie kunnen zijn).
- Aanpassen huidige digitale meubel, aanschaf beeldscherm voor tonen actuele informatie
- Educatief materiaal
- Tentoonstellingsmateriaal

Mogelijke samenwerkende partijen

Gemeenten Utrecht en Bunnik, Utrecht Natuurlijk, De Veldkeuken, Milieucentrum Utrecht, Ondernemers van de landgoederen, Stichting Stadsherstel Utrecht, Fort bij Vechten, Utrechts Landschap (landgoed Oostbroek), Utrecht Science Park, ...